

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสารและการสำรวจ เพื่อรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในการแก้ปัญหาความค้ำยโอกาสทางการศึกษาจากเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางในการทำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยรวบรวมจากเอกสารประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารของหน่วยงานรัฐบาล คือ จากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และกองส่งเสริมและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เอกสารจากหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาความค้ำยโอกาสทางการศึกษา และยังได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสาร งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดตามสถาบันต่าง ๆ ประกอบกับการสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาบทบาทของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในการแก้ปัญหาความค้ำยโอกาสทางการศึกษาของเด็กในกรุงเทพมหานคร และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานในการแก้ปัญหาความค้ำยโอกาสทางการศึกษา ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 2.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าหน่วยงานและผู้รับผิดชอบโครงการ และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน 11 แห่ง

หน่วยงานรัฐบาลที่ศึกษา ได้แก่ กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานเอกชนที่ศึกษา ได้แก่ สมาคมศูนย์กลางเทวา มูลนิธิดวงประทีป สภาเยาวชนคาทอลิก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มูลนิธิเด็ก มูลนิธิโกมล คีมทอง ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก และมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ระดับความสำคัญ .05 รวมตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้คือระดับหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 22 คน และเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานจำนวน 122 คน ดังตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบโครงการและเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงาน

หน่วยงาน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	หัวหน้า หน่วยงาน	ผู้รับผิดชอบ โครงการ	เจ้าหน้าที่	หัวหน้า หน่วยงาน	ผู้รับผิดชอบ โครงการ	เจ้าหน้าที่
หน่วยงานรัฐบาล						
1. กองการศึกษาพิเศษ	1	1	32	1	1	16
2. กองสงเคราะห์เด็ก และบุคคลวัยรุ่น	1	1	22	1	1	11
หน่วยงานเอกชน						
3. สมาคมศูนย์กลางเทวา	1	1	10	1	1	5
4. มูลนิธิดวงประทีป	1	1	43	1	1	21
5. สภาเยาวชนคารอลิก	1	1	8	1	1	4
6. ศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียน สภาพัฒนาประชากร	1	1	8	1	1	4
7. มูลนิธิเด็ก	1	1	43	1	1	21
8. มูลนิธิโกมล คีมทอง	1	1	7	1	1	4
9. ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล	1	1	58	1	1	29
10. มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก	1	1	10	1	1	5
11. มูลนิธิสภาคริสตจักร ในประเทศไทย	1	1	4	1	1	2
รวม	11	11	245	11	11	122

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ระดับหัวหน้าหน่วยงานและผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนจำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดดังนี้

แบบสัมภาษณ์ระดับหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการ แบ่งออกเป็น 4 คนคือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป
- ตอนที่ 2 บทบาทของหน่วยงานในการแก้ปัญหาความค้ำอญโอกาสทางการศึกษา
- ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงาน
- ตอนที่ 4 การเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความค้ำอญโอกาสทางการศึกษา

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลและเอกชน มี 3 คนคือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป แยกเป็น
 - สถานภาพของผู้ตอบ
 - สถานภาพของหน่วยงาน
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในเรื่องบทบาทการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงาน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารของแต่ละหน่วยงาน หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนบางท่าน เพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

2. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัย แล้วนำไปหาความตรงตามเนื้อหา โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข คือ

1. นายประวิทย์ หาญรงค์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ กุปรัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นางสาวจิราพร โพธิ์จรัสแสงกุล อาจารย์ 1 ช่วยราชการ กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ ผู้ประสานงาน โครงการศูนย์เด็กเล็กก่อสร้าง มูลนิธิเด็ก

3. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขปรับปรุงใหม่แล้วนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจริงจำนวน 30 คน เพื่อนำไปหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในเรื่องของการดำเนินงาน $\alpha = 0.85$ และในเรื่องปัญหาและอุปสรรค $\alpha = 0.91$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องขอให้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย เพื่อเสนอต่อหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนต่าง ๆ ด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืน ประมาณเวลาที่แจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถาม 3 เดือน
3. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ระดับหัวหน้าหน่วยงานและผู้รับผิดชอบโครงการ
4. แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 135 ฉบับ ผู้วิจัยสามารถรวบรวมไว้ 102 ฉบับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและจำนวนที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	จำนวน		คิดเป็นร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับคืน	
หน่วยงานรัฐบาล				
1	กองการศึกษาพิเศษ	16	16	15.69
2	กองส่งเสริมเด็กและบุคคลวัยรุ่น	11	9	8.82
หน่วยงานเอกชน				
3	สมาคมศูนย์กลางเทวา	9	9	8.82
4	มูลนิธิดวงประทีป	21	13	12.75
5	สภาเยาวชนคาทอลิก	4	3	2.94
6	ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	5	5	4.90
สภาพัฒนาประชากร				
7	มูลนิธิเด็ก	21	12	11.77
8	มูลนิธิโกมล คีมทอง	5	5	4.90
9	ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล	29	16	15.69
10	มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก	9	9	9.82
11	มูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย	5	5	4.90
รวม		135	102	100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากแบบสอบถาม

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในการแก้ปัญหาค่าความค้ำยโอกาสทางการศึกษาของเด็กในกรุงเทพมหานคร ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดค่าคะแนนแต่ละข้อออกเป็นระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น	5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเป็น	4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเป็น	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น	1

2.2 นำคะแนนของแต่ละข้อคำถามมาคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2520 : 40 - 41)

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของ คะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การแปลความหมายค่าของคะแนนคิดตามเกณฑ์ ดังนี้

4.20 - 5.00	=	ความหมาย	เห็นด้วยมากที่สุด
3.40 - 4.19	=	ความหมาย	เห็นด้วยมาก
2.60 - 3.39	=	ความหมาย	เห็นด้วยปานกลาง
1.80 - 2.59	=	ความหมาย	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.79	=	ความหมาย	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.3 คำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูต 2520:51)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \frac{\sum fX^2}{N}}$$

เมื่อ S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2.4 คำนวณค่าที่ เพื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็น หรือ (ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528)

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

\bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

s_1^2, s_2^2 = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 = ค่าจำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2